

Stichting Eugeen Van Mieghem Foundation

Lid van de cultuurraad
van de stad Antwerpen

Antwerpen,

Geachte mevrouw, juffrouw,
heer,

Op 1 maart overleed **Yvonne Stevens-Van Breda** (geb. 1927) en op 16 april **Katleen Loones** (geb. 1967). Beide dames waren al jaren lid van onze vereniging. We boden de families onze zeer oprechte deelneming aan.

Onze recente lezingen in **Florida** (resp. Miami, Naples, Sarasota, Boca Raton en Palm Beach) kenden een groot succes en er werden 200 Engelstalige boeken over EVM verspreid. Op de laatste lezing van 13 april in de exclusieve club **The Society of the Four Arts** waren er niet minder dan 150 aanwezigen en nadien ontvingen we van **Leonard Lauder** (de mecenas die zijn collectie kubistische Picasso's schonk aan het New Yorkse Metropolitan Museum) persoonlijke felicitaties. In Boca Raton konden we rekenen op de logistieke steun van de uitgeweken Vlamingen **Jan en Lut Smolders** en in Sarasota genoten we (net als vorig jaar) van de hartelijke ontvangst door **Sonia Pressman Fuentes**. Deze bejaarde maar nog kwieke dame is een van de laatste overlevende passagiers van de Red Star Line (ze voer als 4-jarig kind met haar ouders in 1934 mee van Antwerpen naar de USA met de SS *Westernland*). Onze ontmoeting en lezing daar werd vermeld in The Jewish News of Sarasota-Manatee.

De vernissage van de expositie "The Missing Images, Eugeen Van Mieghem (1875-1930) en de Joodse emigranten van de Red Star Line" vond op 23 april plaats in het **Joods Museum van Boedapest** in aanwezigheid van de **Belgische ambassadeur Jo Indekeu**. Het talrijk opgekomen publiek reageerde zeer enthousiast en **directeur Zsuzsanna Toronyi** was bijzonder verheugd toen ondervoorzitter **Gerard Heykers** en erelid **Mies de Haes** het exemplaar 42/100 van het bronzen beeld "De emigrant" schonken voor de collectie van haar museum. De Vlaamse regering, die deze rondreizende tentoonstelling steunt, werd die avond vertegenwoordigd door **Zsuzsanna Lénart**. Een mooie bijdrage van de Hongaarse journaliste Anna Popper verscheen in het juninummer van het Diplomatic Magazine *DiplomatA*. Tijdens de expositie (die eindigde op 3 juli II.) werd in een aanpalende zaal de film "**EVM, A nép művésze**" (EVM, een kunstenaar van het volk) doorlopend getoond die dankzij erelid en regisseur **Dré Lemahieu** voorzien werd van Hongaarse ondertitels. Op 12 juni bezocht **David Maenaut**, afgevaardigde van de Vlaamse regering aan de Belgische ambassade in **Wenen** en een van de sponsors, op zijn beurt de expositie. De diplomaat werd er ontvangen door conservatrice **Katalin Pusztaszeri** die de tentoonstelling met door haar bijgevoegd illustratiemateriaal en tekstpanelen extra luister gaf.

Op 19 mei II. gaf conservator Erwin Joos in de **aula Piet De Somer** van de **Leuvense universiteit** een lezing over EVM en de emigranten van de Red Star Line. Deze voordracht (een initiatief van de Universiteit voor de Derde Leeftijd op suggestie van **Marc Coussement**) werd door niet minder dan 700 personen bijgewoond. Dankzij de hulp van Gerard en Chris Heykers samen met Christian en Alberte Weemaes werden er op het einde van de PowerPoint-presentatie niet minder dan 170 exemplaren van het kunstboek "EVM = Antwerpen" verkocht. Recent werd overgegaan tot een **5de herdruk** van deze publicatie die met een totale oplage van **21.500 exemplaren** ongetwijfeld behoort tot de best verkopende kunstboeken van het land. Een week na de lezing (26 mei) bezochten 4 groepen uit het Leuvense het EVM-museum.

De groeiende waardering voor het oeuvre van de kunstenaar uit zich op diverse terreinen. Zo gebruikte de **Antwerpse concertorganisatie Cofena** het schilderij "Twee havenboefjes voor de rede van Antwerpen" als coverillustratie voor haar nieuwe brochure voor het seizoen 2015-2016 (een initiatief van **Carlos Van Zele** en **Hugo Heughebaert**). Meer en meer bedrijven en organisaties vinden trouwens de weg naar Het Redershuis. Zo organiseerde **Delen Private Bank** op 4 juni II. voor haar relaties een eerste avond in het EVM-museum en op 2 mei II. ontvingen we het bezoek van **Rotaryclub Antwerpen-Oost** vergezeld door leden van haar buitenlandse zusterclubs uit Neuss (Duitsland), Breda (Nederland) en Romilly (Frankrijk).

Recent verwierf het EVM-museum in een Antwerpse veilingzaal een exemplaar van de ets “**Havenboefje**” (ca. 1922). Dit blad is erg zeldzaam daar het geen deel uitmaakte van de map met 30 etsen die de zoon van de kunstenaar in 1930 op 30 ex. verspreidde n.a.v. de EVM-retrospectieve op de Wereldtentoonstelling in Antwerpen. Het thema van kinderen in de haven spreekt de internationale liefhebber aan want in Parijs werd de tekening “**Jongens op de kade**” uit de befaamde **oude verzameling van Louis Franck Jr.** geveild voor niet minder dan 5.200 euro (de lage schatting bedroeg 400 à 500 euro).

De stichting mocht zich verheugen in een prachtige schenking: **Gustaaf en Anne Heymans** schonken de waardevolle tekening “Augustine stervend” van ca. februari 1905 aan het EVM-museum. Dit zeldzame blad (het beklijvende portret werd gemaakt op de achterzijde van een doodsbrief) wordt opgenomen in het **nieuwe kunstboek Augustine Pautre** door conservator Erwin Joos dat op 1 december bij uitgeverij BAI verschijnt en waarop al op meer dan 400 ex. werd vooringeschreven door particulieren en firma’s of organisaties als o.a. Transpetrol, Armos, CEPA, Amico, het Gemeentelijk Havenbedrijf, Soudal, Prestaanlab, de Antwerpse Scheepvaartvereniging, Argenta Bank- en Verzekeringsgroep en de Galerij De Vuyst. U kunt op dit kunstboek (formaat 28.5 x 22.5 cm) ook nog altijd **voorinschrijven** mits storting van 30 euro (afhalen bij de voorstelling of later in het museum) of 38 euro (opgestuurd in beschermende omslag naar adres in België of Nederland). Het boek wordt gepubliceerd op slechts 2.400 met de hand genummerde exemplaren en in het boek wordt **de lijst van de voorinschrijvers opgenomen** in volgorde van storting. Na publicatie zal het in de boekhandel verkocht worden aan de prijs van 45 euro.

De figuur van EVM wordt meer en meer een **icoon** voor Antwerpen. Begin van dit jaar drukte actrice/zangeres **Amaryllis Uitterlinden** haar bewondering uit voor de kunstenaar in een interview aan het **stadsmagazine Citta**. Hierin werd haar glansrol vermeld in de **theatermusical Marguerite S.** (waarin ze Augustine Pautre speelde) en staat Amaryllis op een foto afgebeeld naast het levensgrote beeld van Augustine Pautre door Carla Kamphuis-Meijer op het Antwerpse Eilandje aan het Willemdok. Op het einde van zijn werkbezoek aan de Antwerpse haven ontving premier **Charles Michel** op 29 mei II. uit handen van havenscheper **Marc Van Peel** (namens het Gemeentelijk Havenbedrijf) als aandenken de ets “Zeilschip in de dokken” van EVM. De Antwerpse bouwpromotor P. World besteedt in haar verkoopbrochures voor het nieuwbouwproject **Liberty** in de Montevideostraat (waar het café van de Van Mieghems zich bevond) mooi aandacht aan het werk van EVM.

Het museale werk “**Aan de dokken**” (pastel, 78 x 108 cm), dat in 1913 door **Ary Delen** werd afgebeeld in zijn recensie over de Antwerpse salon van **Kunst van Heden** in de Antwerpse stadsfeestzaal, dook terug op in de kunsthandel! De criticus schreef over de inzending van EVM dat jaar in het tijdschrift **Onze Kunst**: “...Van Mieghem werkt nooit peuterig. Zijn silhouetten van logge stomers en monstrueuze kranen zijn fors en indrukwekkend. Hij gaf hier het beste dat ooit van hem te zien is geweest, en hij neemt nu bepaald een zeer eigen plaats in tussen de persoonlijkste en de meest kunnende van onze schilders...” Deze monumentale tekening wordt door de nieuwe eigenaar voor een jaar uitgeleend aan het EVM-museum. Dit meesterwerk zal zonder twijfel opgenomen worden in de expositie die de **Port Company** van **Dublin** van februari tot april 2017 zal inrichten over het havenwerk van EVM in **The Dublin City Gallery**. Michael Dempsey, verantwoordelijke voor de exposities van dit museum, zal in de maand september Antwerpen bezoeken om een eerste selectie te maken.

De **gemeente Goes** contacteerde onze stichting met het verzoek om werk van EVM over WO I te mogen reproduceren voor een tentoonstelling over “De Grote Oorlog”. We moedigen dergelijke initiatieven natuurlijk aan en zeker omdat EVM in **Zeeland** rond 1900 ook verschillende werken maakte. Bij uitgeverij **Pandora Publishers** verscheen het schitterende boek “**Het stadhuis van Antwerpen – 450 jaar geschiedenis**” waarin diverse auteurs (o.a. Herman Van Goethem en Petra Maclot) een ongemeen boeiend overzicht geven van de meeslepende geschiedenis van dit prachtige, historische gebouw. In de rijk geïllustreerde publicatie werd de tekening “**Drie februari 1918**” van EVM over de activistische betoging op de Meirplaats op een volledige pagina afgebeeld. Het blad behoort tot de archieven van de Katholieke Universiteit van Leuven. Op 15 mei verzorgden we een geslaagde lezing te Brussel in het hotel Metropole voor de leden van de Brusselse **afdeling Zavel** van de Orde van den Prince.

Tijdens een korte, intieme plechtigheid op het **Antwerpse stadhuis** overhandigde de burgemeester op 8 mei II. het eerste exemplaar van ons nieuwe boek “Mensen rond Eugeen Van Mieghem” aan Magda De Lathouwer, de weduwe van zijn oud-medewerker **Jaak Vandyck**, aan wie de publicatie werd opgedragen. Op 24 juni II. werd in datzelfde stadhuis door **Luc Muylaert**, de oud-voorzitter van de Antwerpse **afdeling Land van Ryen** van de Orde van den Prince, een tekening van EVM uit het boek geschonken aan gastspreker Bart De Wever. Van de 24 Romeins genummerde boeken vergezeld van een originele tekening van de kunstenaar zijn er momenteel nog slechts 8 exemplaren (o.a. nrs. XIII, XIV en XXI) beschikbaar. Vanaf zondag 6 september kan u deze bekijken in het EVM-museum waar trouwens ook het boek kan afgehaald worden (premie ereleden 2015). Van het bronzen beeld “De emigrant”, dat door de Amerikaanse beeldhouwster Julia Levitina werd gemaakt naar het oeuvre van EVM, is momenteel nog enkel het exemplaar nr. 49/100 in voorraad.

Hoogachtend,

Erwin Joos
conservator

Patrick Van der Straten
secretaris

Dr. J. Maniewski
ereondervoorzitter

Gerard Heykers
ondervoorzitter

Paul Ponnet
voorzitter

Op de trap
zwart krijt, 10.5 x 16.6 cm, ca. febr. 1904
Romeins genummerd boek XIII

De roeiboot
zwart krijt, 17.7 x 19.6 cm, ca. 1904
Romeins genummerd boek XIV

Op weg naar het werk (in de haven)
zwart en geel krijt, 10.5 x 17.1 cm, ca. 1904
Romeins genummerd boek XXI

Havenboefjes
ets, 7.4 x 9.9 cm, ca. 1922
verz. Eugeen Van Mieghem Museum

Havenboefje
gemengde techniek, 17.5 x 23.2 cm, ca. 1919
privéverzameling Leuven

Augustine stervend
zwart krijt, 12 x 20.5 cm, febr. 1905
verz. Eugeen Van Mieghem Museum

Ontvangst premier Charles Michel
Antwerpen, 29 mei 2015
foto Joris Herregods, GVA

Aan de dokken
pastel, 78 x 108 cm, 1913
privéverzameling Antwerpen
salon Kunst van Heden, 1913, nr. 2

Belga művész kiállítása a zsidó múzeumban

Belgian Artist Exhibits in the Jewish Museum

Egy új világ felé, Eugene van Mieghem és a Red Star Line zsidó emigránsai címmel nyílt kiállítás a zsidó múzeumban, amely a kelet-közép-európai zsidóság 1873 és 1934 között Amerikába való kivándorlásának történetét mutatja be. A Red Star Line társaság óceánjárói mintegy 2,5 millió embert szállítottak, zömében zsidókat Antwerpenből New Yorkba, akik a szegénység és a pogromok elől menekültek a jobb élet reményében. Az utasok között több híres ember is volt, köztük Albert Einstein. Ezeket a hajókon távozott az Újvilágba mintegy 170 ezer magyar emigráns, ennek negyede lehetett zsidó.

A tárlat bemutatja a hajótársaság történetét, és Eugene van Mieghem alkotásain keresztül a kikötő világának jellegzetes alakjait. A kordokumentum jelentőségű művek a művész személyes megfigyeléseit ábrázolják nagyfokú érzékenységgel és empátiával a kivándorlók iránt.

A kiállítást – amely a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár, az Eugene van Mieghem Alapítvány és a budapesti Belga Királyság nagykövetsége együttműködésében valósult meg – 6x6c. Jo Indekeu nagykövet és Erwin Joos, az alapítvány igazgatója nyitották meg. Július 3-ig Budapesten, majd Prágában tekinthető meg a kiállítás.

P. A.

The new exhibition opened in the Jewish Museum entitled Towards a new world: Eugene van Mieghem and the Jewish Emigrants of the Red Star Line shows the history of the emigration of the Central-Eastern European Jews to America between 1873 and 1934. The ocean liners of Red Star Line took some 2.5 million people, mostly Jews, from Antwerp to New York. They escaped from poverty and the pogroms in the

hope of a better life. Many famous people were among the passengers, one of them was Albert Einstein. Some 170,000 Hungarians – a quarter of them might have been Jews – left on these ships for the New World.

The exhibition presents the story of the shipping office and through the art works by Eugene van Mieghem the characteristic figures of the harbour. The works of time documentary importance show the artist's per-

sonal observations with great sensitivity and empathy towards the emigrants.

The exhibition – which was organised by the Hungarian Jewish Museum and Archives, the Eugene van Mieghem foundation and the Belgian Embassy of Budapest – was opened by H.E. Jo Indekeu, Belgian Ambassador to Hungary and Erwin Joos, Director of the Foundation. The exhibition can be seen in Budapest until 3rd July and then it will be taken to Prague.

COFENA brochure
seizoen 2015-2016
Antwerpen

Jongen op de kade
zwart krijt, 20.5 x 33.5 cm, ca. 1923
oude verzameling Louis Franck Jr.

Diplomatic Magazine Diplomata
Boedapest, Hongarije
juni 2015

Rediscovering lost images of Jewish history

By Federation Staff

In April, Erwin Joos, author and curator of the Eugene Van Mieghem Museum in Antwerp, Belgium, fascinated audience members on the Federation Campus with an inspired lecture about Jews who emigrated from Eastern Europe on the Red Star Line passenger ship – often fleeing poverty and pogroms.

Sonia Pressman Fuentes, one of the last surviving passengers of the Red Star Line ships, was in attendance.

Joos illustrated his talk with beautiful paintings and sketches by artist Eugene Van Mieghem, who captured the often bleak scenes of exhausted families waiting to board ships in their desperate search for a better future.

The lecture was sponsored

Erwin Joos, Sonia Pressman Fuentes, Nadine Joos

by ORT, a Jewish non-profit organization promoting access to education worldwide. For more information on ORT and the incredible work they do, please visit www.ORT.org.

Rediscovering lost images of Jewish history
The Jewish News of Sarasota-Manatee
juli 2015

Uitnodiging vernissage EVM-expositie
Joods Museum, Boedapest, Hongarije
verz. Eugene Van Mieghem Museum